

KİRÂATLER MES'ELESİ (14)

(...dünden devam)

Kur'ân'ı, resmî Mushaf'tan ayrı bazı kelimelerle veya bazı âyetleri, anlamı bozmayacak ilâvelerle okuyan bazı sahâbîlere, Hz. Ömer'in kızdığı rivayeti vardır. Hz. Osman da Kureyş lehçesi dışın daki okuyuşları menetmiştir. Onların amacı, Müslümanların, Kur'ân'ın okunuşunda ihtilâfa düşmelerini, birliklerinin bozulmasını önlemektir. Peygamber (s.a.v.), kendi zamanında, herkesin kendi lehçesiyle Kur'ân'ı okumasına müsaade etmişti, ama Kur'-ân toplanıp Kureyş lehçesiyle Mushaf'a yazıldıktan sonra artık zorunluluk kalktığı için okuma ihtilâfları da yasaklanmıştır.

Ebû Dâvûd'un rivayetine göre Übeyy ibn Ka'b şöyle demiş: *"Allah'ın Elçisi (s.a.v.) bana: 'Ey Übeyy, bana Kur'ân okundu ve bana: (Bir harf üzere mi, iki harf üzere mi olsun?) dedi. Yanımda bulunan melek: (İki harf üzere olsun, de) dedi. İki harf üzere olmasını söyledim. Yine (İki harf üzere mi, üç harf üzere mi olsun?) diye soruldu. Yanımda bulunan melek: (Üç harf üzere olsun, de) dedi. Üç harf üzere olmasını söyledim. Nihayet yedi harfe ulaştı. Sonra: (Kur'ân'ın bütün harfleri şifâdır, kâfi(yeterli)dir. Semî'an 'alîmâ; 'azîzen hakîmâ desen, azâb âyetini rahmet âyetiyle; ya da rahmet âyetini de azâb âyetiyle karıştırmadıkça fark etmez) dedi'."*

(Ebû Dâvûd, Vitir: b. 22; İbn Hanbel, Müsned: 5/41, 51, 114..; el-Fethu'r-Rabbânî: 18/51)

Gelen bu tür rivayetlerden, Peygamber'e Kur'ân'ın yedi ayrı biçimde indiğini değil, yedi Arap lehçesiyle okunmak üzere indiğini anlıyoruz. Nitekim Tahâvî de aynı şeyi söylemiştir: "İnsanlar, kendi lehçelerinden başka lehçe ile okuyamadıklarından, başlangıçta onlara kendi lehçeleriyle Kur'ân okuma müsaadesi verilmişti. Çünkü ümmî idiler, yazı bilenleri çok azdı. Bir insanın, istese de kendi lehçesinden başka lehçelere geçmesi zor olduğundan, onlara, anlam değişmediği takdirde lafızlarda değişiklik müsaadesi verilmiştir. Nihayet onlar çoğalıp yazı bilenlerin artması sonucunda dilleri Allah Elçisi'nin diline dönünce onun lafızlarını okumağa (bellemeğe ve söylemeğe) kâdir olunca artık Kur'ân lafızlarını başka türlü okumaları caiz değildir. İbn Abdi'l-Barr: 'Açıkça anlaşılıyor ki yedi harf, zorlayıcı bir sebepten dolayı belli bir zamana özgü idi. Zaruret kalkınca yedi harf de kalkmış, Kur'ân, sadece tek harf üzere okunmaya dönmüştür' demiştir." (Tahâvî, Ma'ânî'l-âşâr;; Kurtubî, el-Câmi': 1/42-43)

KIRÂATLER MES'ELESİ (14)

Pazar, 30 Mayıs 2021 00:00

(devamı yarın..)